

U památníku na hraničním přechodu Dolní Světlá–Waltersdorf se vzpomínalo na události z roku 1938

29. 09. 2014 16:57

Československá obec legionářská J e d n o t a M l a d á B o l e s l a uspořádala 27. září na hraničním přechodu Dolní Světlá–Waltersdorf už po dvanácté vzpomínku na padlé ochránce hranic z roku 1938.

Slavnostního aktu pod horou Luž se zúčastnili členové ČsOL, hejtman LK Martin Půta, krajský radní Miroslav Hudec, starosta Mařenic **Petr Tlustý** a Okrouhlé Jiří Vosecký a další vzácní hosté.

Důstojnou kulisu celému vzpomínkovému aktu tvořili opět příslušníci finanční stráže, četnictva a armády v dobových uniformách a příslušníci jednotky čestné stráže Policie České republiky z Krajského ředitelství v Liberci.

V úvodu vzpomínky zazněly autentické nahrávky z roku 1938 – vyhlášení mobilizace 23. září 1938 ve večerních hodinách vysílal i Československý rozhlas. Účastníci si rovněž poslechli báseň Františka Halase Praze! Po položení věnců promluvil Jaroslav Beneš z Jednoty Ml. Boleslav, hejtman LK Martin Půta, Dr. Miroslav Hudec (**viz dokument níže**) a starosta Mařenic Petr Tlustý.

Čtením několika desítek náhodně vybraných jmen padlých čl. hraničářů z let 1938/1939, kterých bylo přes 200, a následující čestnou salvou si přítomní připomněli a uctili oběti nejen Mnichovské dohody. Slavnostní setkání bylo zakončeno Československou státní hymnou z originální nahrávky ze září 1938.

Akce se konala za podpory Ministerstva obrany ČR a v rámci Projektu Legie 100.

Dokument: proslov PhDr. Miroslava Hudce

Vážený pane hejtmane, vážený pane starosto, vážení členové ČSOL, vážení přítomní, dámy a pánové,

scházíme se už řadu let tady, na jednom ze snad stovek míst, na nichž se v pohnutém září 1938 bojovalo za tehdejší Republiku československou. Vlastně, nebojovalo SE. Bojovali konkrétní lidé, vojáci, četníci a policisté, členové finanční stráže. Bojovali a leckdy i umírali, přinejmenším jich řada utrpěla i těžká zranění, za obtížných podmínek, často v nepřátelském prostředí, kde nebylo jisto, zda včera ještě republice přátelsky nakloněný německý soused dnes ze zálohy nevystřelí.

Mnozí z nich, členové Stráže obrany státu, nejednou bývalí legionáři (i proto setkání již tradičně organizuje ČSOL, její mladoboleslavská jednota), nějakých dvacet let před osudným osmatřicátým pomáhali republiku vybojovat. Nešli ji tedy bránit jen z povinnosti, protože tak přísahali, šli bránit něco, čeho si vážili, co bylo i jejich dílem, cennou hodnotou. Svůj život bez ní si již nedokázali představit. Všichni jistě známe tragický příběh vojáka se symbolickým jménem Arnošt Hrad, který volil raději dobrovolnou smrt, než by uposlechl rozkazu k vyklizení obranných pozic v pěchotním srubu U cihelny na Králicku ve východních Čechách.

Obránci hranic nechránili jen tu hranici, jen integritu republiky, životy a majetky zdejších lidí. I to by jistě bylo hodně a zasloužilo by si to ocenění. Ale oni bránili ještě něco navíc, určitý způsob života, svět obyčejných lidí, s jeho tradicemi, s obyčejnými lidskými radostmi a starostmi, smutky i svátky, svět, který tak výstižně popsal Karel Čapek. Mimochodem, ani on 1. republiku dlouho nepřežil.

Bránili ten svět proti čemusi obludnému, co se od začátku třicátých let línalo v sousedním Německu a hrozivě se šířilo do okolí. Něco, co neuznávalo právo na ty obyčejné lidské životy, něco megalomanského, co chtělo všechno převrátit naruby a v lidech vidělo jen materiál, který buď bude sloužit realizaci šílených představ o budoucím světě, nebo bude bez milosti zničen. A byly statisíce, byly milióny dalších, jimž neměl být dopřán žádný výběr. Ti byli odsouzeni už dopředu, stačila k tomu nepovolená barva očí, vlasů, nebo nepovolení předkové.

Mysleli jsme si, že to neskutečně obludné a lidskost ohrožující, proti čemu tu bojovali hraničáři v roce 1938, bylo zažehnáno spolu s nacismem. V poslední době se však čím dál více přesvědčujeme, jak moc jsme se mýlili. Stačí si otevřít televizi, a pokud na to vůbec máme nervy, sledovat takřka v přímém přenosu nelidské vraždění lidí. A opět je vraždí šílenci, kteří si myslí, že převrátí svět, že ho donutí k poslušnému plnění jejich šílených megalomanských plánů, že jej šířením hrůzy zastraší, násilím převrátí na svou víru. Opět je to útok na svět obyčejných lidí s jejich obyčejnými životy, obyčejnými starostmi a radostmi.

I proto naše setkávání na této hranici není, nemělo by být jen vzpomínkou na doby dávno minulé, na dávné hrdiny, jakkoliv si zaslouží veškerou naši vděčnost. Mělo by být i připomínkou, apelem, že nikdy není dobojováno navždy, že zlo se vždy znovu otřepe, vždy znovu se snaží o tento svět a že k vítězství mu zcela postačí, když dobří neudělají nic.

Hraniční přechod Dolní Světlá-Waltersdorf

PhDr. Miroslav Hudec, zastupitel Libereckého kraje, publicista a příznivec ČSOL

Historie

Československá obec legionářská Jednota Mladá Boleslav spolu s KVH ROTA NAZDAR A KVH Česká Lípa vybudovaly památník, který připomíná nebezpečný a vysilující, ale hlavně statečný boj našich občanů roku 1938 na československo-německé hranici. Tragické osudy našich hraničářů byly završeny 1. října 1938, kdy byla Československá republika nucena v důsledku tzv. Mnichovské dohody odstoupit značnou část pohraničního území bez ohledu na jejich dosavadní i budoucí osudy.

Místo pro zbudování památníku bylo vybráno v obci Horní Světlá, kde došlo v září 1938 k přepadení zdejšího celního úřadu:

Dne 22. září 1938 odpoledne přitáhl přes německé území ke zdejšímu celnímu úřadu dav po zuby ozbrojených henleinovců. Hrstka příslušníků československé finanční stráže, jež celnici střežila, se musela před značnou přesilou stáhnout do Dolní Světlé a celní úřad byl henleinovci z tzv. Sudetoněmeckého freikorpsu obsazen.

Ještě téhož dne se však družstva Stráže obrany státu (SOS) ze 4. roty libereckého praporu SOS připravila k odvetné akci. V noci z 22. na 23. září postupovali příslušníci SOS k celnímu úřadu. Ten byl stále obsazen trojnásobnou přesilou vzbouřenců, a tak se rozpoutala prudká přestřelka. Ke slovu se dostaly na obou stranách i kulometry a ruční granáty. Po asi hodinové bitvě se celní úřad nalézal opět v československých rukou a byl zde znovu nastolen právní řád Československé republiky. Vzhledem k dalšímu vývoji mezinárodních událostí, vrcholících uzavřením tzv. Mnichovské dohody, bohužel jen na pár dní. Při boji zahynul jeden z místních nacistů a dle zpráv informátorů byli na straně teroristů další ranění. Na straně příslušníků SOS byli lehce zraněni dozorcí FS Josef Kozman a Bohumil Kobr, ale nemocniční ošetření odmítli.

V roce 1940, již po zničení zmrzačeného zbytku republiky a vzniku tzv. protektorátu Čechy a Morava, byli za tento incident německým Gestapem stíháni oba zmínění příslušníci finanční stráže a jeden příslušník československé armády, jenž byl nakonec ve vykonstruovaném procesu odsouzen na deset let káznice.